

INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA EN LA FORMACIÓ D'ADULTS

Anàlisi dels perfils d'estudiants d'un Centre de Formació d'Adults per a la millora de la intervenció psicopedagògica.

INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Tradicionalment la tasca psicopedagògica s'ha centrat en les etapes educatives obligatòries, en la infància i adolescència, i les etapes adultes no s'han tingut en compte de la mateixa manera. En els darrers anys sembla que s'està recuperant la importància de **l'aprenentatge al llarg de la vida**, i per tant, veiem que les etapes importants ja no només són la infància i adolescència, sinó que l'adultesa i senectut també poden esdevenir etapes protagonistes pel que fa a les possibilitats formatives i als processos d'ensenyament-aprenentatge.

El treball s'ha centrat en la **Formació d'adults** reglada, en el context d'un Centre de Formació d'Adults (CFA), específicament els alumnes del CFA de Vidreres que realitzen els estudis de preparació de proves d'accés (a cicles formatius de grau mitjà o superior, o bé a la Universitat per a majors de 25 anys).

Els **objectius** que ens marquem en aquest treball seran descriure un perfil general a nivell personal i acadèmic dels alumnes dels cursos d'accés del CFA Vidreres, descriure perfils específics a nivell personal i acadèmic dels alumnes segons el curs que realitzen, determinar paràmetres específics per a poder comparar els diferents perfils i realitzar una aproximació a les creences informatives i d'identitat més habituals en els alumnes dels diferents cursos del CFA Vidreres. A partir d'aquests objectius de recerca i amb l'experiència professional durant l'estada de pràctiques en aquest mateix centre, s'enfocaran aportacions per a la intervenció psicopedagògica en un Centre de Formació d'Adults.

METODOLOGIA DE LA RECERCA I MOSTREIG

El disseny d'investigació escollit ha estat un disseny quantitatiu transversal, que ens a permès fer una radiografia dels estudiants del CFA Vidreres que ens proporciona informació sobre la situació i el perfil dels estudiants. La metodologia utilitzada ha estat l'enquesta, mitjançant un qüestionari.

La mostra de la població ha estat seleccionada a través d'un mostreig aleatori en què cada element de la població ha tingut la mateixa probabilitat "a priori" de ser inclòs a la mostra. La unitat d'observació, la població total, consta de 65 estudiants distribuïts en tres grups, a partir del total s'ha analitzat una mostra de 43 persones.

RESULTATS OBTINGUTS

Per a sintetitzar els resultats en un resum, us exposo els resultats referents al perfil personal, recorregut acadèmic i situació actual com a estudiant, a partir d'una taula:

	General dels estudiants del CFA	Grups del curs de preparació per a les proves d'accés a CFGM	Grups del curs de preparació per a les proves d'accés a CFGS	Curs de preparació per a les proves d'accés a Universitat
Perfil personal	Home/dona 25 anys Viu a Vidreres o a	Home/ dona 19 anys Viu a Vidreres	Home/ dona 20 anys Viu a Vidreres o	Home/dona 28 anys No viu a Vidreres

INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA EN LA FORMACIÓ D'ADULTS

Autora: **Annaïs Varo Barranco** | Psicopedagogia

Tutors: **Carme Timoneda i Jaume Torroella**

	pobles propers No treballa ni participa a cap entitat No té fills És dretà/na	No treballa ni participa de cap entitat No té fills És dretà/na	pobles propers No treballa ni participa de cap entitat No té fills És dretà/ na	Treballa però no participa de cap entitat No té fills És dretà/na
Recorregut acadèmic	Deixa d'estudiar perquè vol anar a treballar als 16-17 anys. Estudia fins ESO o CFGM, però només té títol de Primària. No ha fet cap formació no reglada.	Deixa d'estudiar als 16 anys i no vol exposar els motius. Només té el títol de primària. No ha fet cap tipus de formació no reglada.	No ha deixat d'estudiar, va fer un CFGM i ara es prepara per a continuar amb un CFGS. No ha fet cap tipus de formació no reglada.	Deixa d'estudiar als 16-17 anys perquè volien anar a treballar i tenien la sensació que no servien per estudiar. Té el títol de secundària. Ha fet formació no reglada.
Situació acadèmica actual	Coneixen el CFA pels amics. No fan cap curs simultani ni estan repetint el curs. Volen estudiar quelcom de l'àmbit sanitari o sociocomunitari. Estudien per a trobar feina i per plaer personal.	No fan cap estudi forma simultània, ni repeteixen. Tornen a estudiar per a trobar feina i no tenen clar què volen estudiar.	No fan cap estudi simultani al CFA, ni repeteix. Segueix estudiant per plaer personal. Vol fer un cicle a l'àmbit sanitari o sociocomunitari (educació).	No cursa cap estudi simultani ni repeteix. Ha retornat als estudis per plaer. Volen fer un grau universitari de l'àmbit de Ciències de la Salut.

Pel que fa als resultats obtinguts en referència a **les expectatives sobre els estudis** trobem que en general, els estudiants del CFA Vidreres creuen que estudiar a l'etapa adulta costa més perquè tenen menys temps i perquè fa molt que no estudien i no hi estan acostumats, la seva tècnica d'estudi més habitual és anar llegint i entenen els apunts. L'assignatura que menys li costa és Castellà, mentre que les dues matèries que troben més difícils són Matemàtiques i Anglès. Respecte als resultats obtinguts segons els grups, les diferències més rellevants les trobem en els grups del curs de preparació per a les proves d'accés a CFGS i Universitat per a majors de 25 anys, en ambdós grups la tècnica d'estudi més habitual és anar a classe i prou.

Respecte a les **creences** dels estudiants del CFA Vidreres, podem sintetitzar el perfil general en els següents punts:

- L'estudiant mig creu que preguntar els dubtes ajuda a aprendre però alhora mostren una tendència a la neutralitat en la idea que els fa vergonya preguntar quan tenen dubtes.
- Creuen que no per tenir un ritme d'aprenentatge més lent s'és pitjor estudiant. Aquesta idea ha estat molt treballada a través de la intervenció psicopedagògica i del seguiment tutorial.
- No creuen que l'aprenentatge memorístic reflecteixi si una persona és bona o mala estudiant, però es situen en una posició de desacord amb una tendència cap a la neutralitat, aquesta tendència pot mostrar com encara la memorització com a tècnica d'estudi encara està molt arrelada.
- Els estudiants que de petits van adquirir la creença que no eren bons de petits de grans encara la tenen interioritzada i els afecta en el seu procés d'aprenentatge.
- Creuen que per estudiar es necessita molt de temps, que cal dedicar-hi moltes hores i que per tant, si són persones adultes i tenen altres responsabilitats, al no poder dedicar-hi hores, necessàriament seran mals estudiants.

APORTACIONS PER A LA PRÀCTICA PSICOPEDAGÒGICA DERIVADES DELS RESULTATS

Les aportacions per a la intervenció psicopedagògica que es plantegen s'han extret en base als resultats obtinguts a la recerca quantitativa, així com en base a l'experiència professional durant el període de pràctiques. En síntesi les línies generals de les aportacions es classifiquen en els següents apartats:

- **Cognició i emoció com un tot:** no és possible separar emoció i cognició, i de la mateixa forma, és impossible desprendre les emocions de l'aprenentatge. La intervenció psicopedagògica ha de ser una intervenció amb la persona en la seva globalitat tenint en compte no només els processos cognitius, i les seves implicacions en l'aprenentatge, sinó també els processos emocionals i la seva influència cabdal en aquest procés.
- **Importància del perfil d'estudiant en el procés d'acollida i orientació inicial:** ens trobem davant d'unes persones que possiblement han tingut experiències negatives i de fracàs en el context escolar i que, possiblement, tinguin unes creences negatives respecte a les institucions educatives i a la seva autopercepció com a estudiants, com a persones capaces d'aprendre. En aquest procés d'acollida i d'orientació inicial serà imprescindible incidir en aquesta percepció, i a través de la comunicació indirecta i del diàleg, fer possible la vivència o la possibilitat d'èxit per obrir vies cap al canvi de creences, cap a unes creences positives que possibilitin un aprenentatge significatiu i que ajudin a la persona a créixer en la seva globalitat.
- **Importància del procés de diagnòstic- intervenció en el seguiment tutorial:** el diagnòstic i intervenció psicopedagògica són dos elements profundament interrelacionats i que han d'incidir de forma conjunta en el procés. Per tant, quan en la formació d'adults parlem d'intervenció psicopedagògica estem parlant de diagnòstic, d'un diagnòstic totalment centrat en la persona, entesa com a ésser únic. Quan parlem de seguiment tutorial no es tracta d'un seguiment superficial i puntual, sinó que es parlem de fer un acompanyament real per part del psicopedagog al llarg del curs, fent les intervencions psicopedagògiques necessàries per a establir una relació d'ajuda positiva entre l'estudiant i l'orientador.
- **Importància de l'orientació un cop finalitzat el curs i amb els resultats de les proves oficials:** La tasca psicopedagògica ha de seguir fins que els estudiants tenen les qualificacions finals de les proves oficials i a partir d'aquí tornar a reorientar sobre les opcions disponibles. També és important ajudar l'alumne a fer la vivència tant de l'èxit com del fracàs.
- **Relació entre el psicopedagog i el professorat en el CFA Vidreres:** El professorat esdevé una font d'informació molt valuosa, ja que són els professionals que estan en el dia a dia amb els alumnes. Per tant, seran uns professionals que podran actuar amb els estudiants dia a dia, i que en conseqüència no han de restar aliens al seguiment psicopedagògic dels estudiants, sinó que poden ser part activa a partir del seu treball i interaccions a l'aula. Plantegem doncs, que la relació entre psicopedagog i professorat, i l'assessorament del primer cap al segon, s'ha d'emmarcar dins d'un marc de treball estructurat de manera transversal, i on tots els participants disposen de les competències i instruments per al seu bon funcionament, veiem doncs un canvi en la conceptualització l'assessorament psicopedagògic.
- **Rellevància de la tasca psicopedagògica en els Centres de Formació d'Adults:** La figura del psicopedagog en el centre de formació d'adults és una figura que legalment no és prescriptiva, i que majoritàriament no ha estat tinguda en compte en el context d'adults. Una de les moltes causes d'aquest fet és que la formació d'adults durant molt de temps ha tingut un paper poc rellevant en el sistema educatiu. Sembla que els darrers anys, amb una nova mirada sobre l'educació des de la concepció de l'aprenentatge al llarg de la vida, la formació d'adults ha tornat a revifar, però encara segueix essent un sector molt poc potenciat. A partir de l'experiència durant el període de pràctiques, i a partir de l'anàlisi de la situació actual de la formació d'adults i del perfil de persones que formen el col·lectiu que accedeixen a aquesta formació, crec que el paper del psicopedagog o d'un professional en aquesta mateixa línia en aquest tipus de centre és molt important, i que és preocupant la manca de treball en aquest sentit en la majoria de centres. La tasca d'orientació, assessorament i intervenció psicopedagògica en la formació d'adults és un element clau i substancial en el procés d'aprenentatge d'aquestes persones i en les possibilitats d'èxit i fracàs en aquest retorn als estudis.